

Zagovorništvo.

Spisal dr. Metod Dolenc.

I. Slika sedanjosti.

(Dalje.)

4.) Ker je bil že govor o vprašanju glede stroškov, naj se še omeni materialni položaj odvetnikov čisto na kratko, kolikor je to možno. Odvetniški koncipijenti nimajo med sodniškim letom prav nobenega odplačila; šele ko vstopijo v odvetniško pisarno, dobe mesečno plačo. Pač so kandidatje, ki hočejo na vsak način v velikem mestu ostati in se zadovoljé z mestom neplačanega volonterja, ko plačane službe ni, samo da časa prakse ne gubé. V splošnem dobivajo odvetniški koncipijenti več na deželi, kakor v mestih; zakaj v mesta bolj stremé, izvršitev poslov ob odsotnosti pisarniškega šefa je pa tu lažja, ker prijatelj odvetnik rad stori kaj za odsotnega, kar na deželi ni vedno lahko. Na deželi dosežejo plače koncipijentov že prav kmalu nekako višino uradnikov 9. čin. razreda, torej že ob času, ko morajo njih tovariši, ki so si izbrali sodniški poklic, živeti še dolgo borno ob pičlem adjutu. — Kadar naj pride do otvoritve pisarne, mora začetnik imeti že kak kupček na strani, ali pa si mora s »pametno« ženitvijo sredstev pridobiti, da si pomaga preko prvega časa, da se pisarna razvije.

Redko se pripetí, da otvori na deželi odvetnik tam svojo pisarno, kjer je nazadnje kakor koncipijent deloval; kajti v krajih z malim številom odvetnikov se nerado jemlje starejše koncipijente v že obstoječe pisarne, ako se sluti, da so bodoči tekmeči na istem kraju. Izjeme so seveda iz lahko umljivih razlogov, ko vstopi koncipijent pri svojem očetu v pisarno, kar je brez pridržka dopustno. Ko je sin izpolnil vse pogoje za otvoritev samostojne odvetniške pisarne, postaneta oče in sin druga; sploh je skupni obrat pisarne po dveh odvetnikih sila priljubljen, bodisi da skleneta popolno ali parcijalno pridobninsko skupnost, bodisi da imata le skupno režijo.

Dohodki odvetnikov niso le od njegovega znanja in pridnosti odvisni, ampak tudi od njegovega pridobitnega duha;

»business« je pri mnogih glavna stvar, osobito ob začetku. Konkurenca je pač zvečine zelo velika. Le na deželi še pravijo, da odvetnik ne gre nikdar po zlu. V velikih mestih pa se kopičijo odvetniške pisarne tako zelo, da ni posebna redkost, da pride odvetnik s svojo eksistenco na razsulo.

Število odvetnikov — glede zagovornikov kakor takih statistike ni — raste od leta do leta. V celem državnem obsegu je bilo v letih 1904 do 1908 po vrsti 4510, 4572, 4692, 4775 aktivnih odvetnikov. Posebno zanimiva je razdelitev teh vseh odvetnikov. Več kakor četrtina jih je na Dunaju (1904: 1166, 1905: 1197, 1906: 1221, 1907: 1220, 1908: 1223)! Dr. Benedikt pa je nedavno trdil, da bi Dunaj z 250 odvetniki lahko povsem izhajal, in da bi bilo od teh okoli 40 z nekako 20 koncipijenti za vse zagovorniške posle več kakor zadosti.¹⁾ Posebno velik je pritisk na Dunaj — iz Galicije. Na Dunaju imajo štipendije za krščanske odvetnike, da morejo le-ti prvi čas po otvoritvi pisarne izhajati. »Galicijanci« pa drugi priseljenci židovskega rodu navzlic temu prevladujejo.²⁾ Kajpada velja pojav živahnega priseljevanja od drugod, čeprav v manji meri, tudi za druga deželna stolna mesta. V vseh teh krajih razvija se vsled tega tekmovalni boj, v kojem pomeni reklama še najnedolžnejše bojno sredstvo. Na Dunaju postavil je odbor odvetniške zbornice posebnega poročevalca in mu poveril nadzorstvo nad nedostojnimi objavami reklameželjnih odvetnikov, in strokovni časopis »Das Barreau« vodi posebno rubriko o takih pojavih, »Ruhmeshalle« nazvano.³⁾ Ni čuda, da toži dr. Benedikt, češ, urbannost in kolegijalnost med odvetniki — izginjata. Saj se

¹⁾ l. c. str. 86; ti bi pač imeli letnega dohodka povprek 24.000 K brutto ali 14–16.000 K netto. — l. c. str. 88. Na Dunaju je v kazenskih rečeh kvečjemu 10 do 12 odvetnikov znatno zaposlenih. Dr. J. Kann, Neuorganisation oder Reform der Advokatur, str. 18, ceni, da je treba v Avstriji 2800 odvetnikov, in računi, da pride v Avstriji že na 5682 prebivalcev 1 odvetnik, v Nemčiji šele na 7360.

²⁾ »Galizischer Einschlag ist nicht amalgamisierbar«, Jur. Bl. 1903, str. 413. In dr. J. Lehrfreud (Mitt. III., 3) poroča, da advokatura v Galiciji na deželi gmotno mnogo bolje prospeva, kakor v zapadnih delih države; baš odkar se je uvedlo nov civilni pr. red, se je rentabiliteta za mnogo povišala.

³⁾ Glej: Dr. Krasa, Altes und Neues über die Advokaten, str. 16, 17.

vedno češče dogajajo reči, ki ne pridejo pred stanovskim sodom disciplinarnega sveta odvetniške zbornice do zaključka, marveč — pred kazenskim sodiščem. Že dolgo velja odvetniški stan za oni stan, ki med vsemi liberalnimi poklici najlažje doseže krasno pozicijo. Vidi li začetnik, da ga je upanje varalo, onda je pač njegovo stremljenje razumljivo, da hoče doseči srečo, makari za vsako ceno! —

Uradnik si prihranja rento, odvetnik — glavnico. Sicer nastopi gospodarska samostojnost pri odvetniku nekoliko pozneje, kakor pri uradniku iste predobrazbe¹⁾, toda poznejšnja leta stopnujejo dohodki odvetnikov v primeri z uradniki dostikrat na docela nerazmeren način. Dočim je bilo nedavno društvo dunajskih odvetniških koncipijentov za to, da se fiksira najspodnejša stanu dostojna meja odplačila s 100 K,²⁾ kaže statistika osebne dohodnine, kako zelo so odvetniki na boljšem od sodnikov. Sicer je res, da se je odvetnikom pred letom 1898 godilo še dosti bolje, kajti vsled uvedbe novih zakonov glede civilnopravnega postopanja postalo je okoli 600 odvetniških uradnikov odveč.³⁾ In vendar je bilo maksimalno število ceniztov tudi po letu 1898 med 4190 odvetniki in notarji — druge statistike ni na razpolago — všteti v dohodninsko stopinjo 3600—7200 kron, namreč 1932; med 7200 K in 12.000 K menjavalo jih je 791, čez 12.000 K dohodkov imelo je 646 odvetnikov in notarjev. Pod 7200 K dohodkov je fatiralo 1357, torej nekako četrtnina advokatov in notarjev; 170 jih ni doseglo najnižje ceniztne stopnje.⁴⁾ Od vseh odvetniških dohodkov spada po mnenju dra. Benedikta le $\frac{1}{8}$ do $\frac{1}{6}$ na pridobljene honorarje v kazen-

1) Primerjaj Jur. Bl. 1907, str. 111.

2) Glede plač koncipijentov glej poročilo v Ger. Halle 1900, str. 205.

3) »Upalo se je, da bodo vsled novega civilnopravnega reda in njegove hitrosti v postopanju tudi take pravde odvetnikom pripale, ki se preje radi dolgotrajnosti ne bi sprejele, toda te nade se niso obistinile; več kakor 600 pisarniških uradnikov se je moralo odpustiti.« Jur. Bl. 1909, str. 223.

4) Prim. dr. Leiter: Die Verteilung des Einkommens in Oesterreich. Glej nadalje članek dra. Lohsinga, Das Einkommenverhältnis bei der Advokatur und dem Notariate im J. 1903 (Jur. Bl. 1909, šte. 46), kjer stoji: Najvišja stopnja davku podvrženih dohodkov je bila pri odvetnikih 200.000 K, pri notarjih 40.000 do 60.000 K, pri odvetnikih se smatra za povprečno dohodninsko stopnjo 8400 do 9200 K, pri notarjih 7200—7800 K.

skih stvarih. Pripomniti je, da se stavijo odvetniki in notarji na enako stopnjo; to se sklada tudi z gotovimi dejstvi; še prej je smatrati odvetnike za boljše situirane kakor notarje, kajti od le-teh jih je mnogo nastanjenih na zelo oddaljenih, malo obljudenih okrajnih sodiščih, vsled česar imajo razmeroma le majhne dohodke. Ako se hoče primerjati dohodke odvetnikov in notarjev na eni, sodnikov na drugi strani, je najprej vpoštevati, da se zve dohodke sodnikov do krone in vinarja pri davčnem uradu, dočim se dohodkov odvetnikov in notarjev skoro ne da v polni višini izslediti. Ako se to vpošteva, onda daje statistika gotovejšo sodbo, da so sodniki mnogo na slabšem.¹⁾

Bilo je že omenjeno, da ima avstrijski sodnik med vsemi državnimi uradniki razmeroma najmanjše dohodke. Torej velja vse, kar velja za celokupnost avstrijskega uradništva, v večji meri i za sodnike. In tu se pokaže, da ima med 48.025 uradnikov višje vrste le 1036 dohodke nad 12.000 K, pri tem pa so vračunjeni tudi dohodki iz privatnega premoženja ali iz drugih pridobitnih panog. Odstotek te kategorije obdačencev znaša pri uradnikih 2·07%, pri odvetnikih in notarjih 12·5%. Največ uradnikov fatira dohodke med 2000—2400 K (6597) in med 2400—2800 K (6843). Na višjih stopnjah padajo številke rapidno. Skoraj polovica vseh cenztov ima dohodke med 2000 K in 3600 K, torej toliko, da se ravno še doseže eksistenčni minimum, v mestih še ta ne. Odtod velikansko zadolženje uradništva. Dolgovi državnih uradnikov baje že daleko presegajo 20 milijonov kron.

6.) Uradnik prihranja rento, odvetnik glavnico. Da se razmerje med sodnikom in odvetnikom pojasni, ni te temeljne misli

Od 1000 odvetniških cenztov jih je 39 po povprečni stopinji, 248 višje, 713 nižje oddačenih. — Benedikt, l. c., str. 90, sodi, da je višina povprečnih dohodkov celega stanu bila v celi Avstriji povprek kakor plača sodnega sekretarja, ki ima že višje doklade, namreč 5000 K; na Dunaju kakor plača višjega deželnega sodnega svetnika, ki je še na prvi stopnji plače, v resnici pa da so dohodki še nekaj boljši.

¹⁾ Temu nasproti pišejo Jur. Bl. 1907, str. 111: Ako je tudi gotovo, da naši sodniki z daleka niso tako nagrajeni, kakor bi bili morali biti spričo njih truda in odgovornosti polnega delovanja, pa vendar statistični podatki kažejo, da je vsaka zavist, s katero nekogi sodniški elementi gledajo na druge pravniške kroge, popolnoma neopravičena.

prezreti. Reklo se je, da sta si bila do uvedbe novega civilno-pravnega reda (1. januarja 1898) sodniški in odvetniški stan tuja; šele pozneje sta dobila stik. Akoravno se dandanes v resnici sodnik in odvetnik osebno mnogo lažje zbližata, je mnogo odvetnikov vedno pripravljenih, v sodniku videti nasprotnika, kakor hitro postopa le-ta pri odmeri ekspenzarja rigorozno.

To je pač najmočnejši izvor vseh tožbâ zoper sodništvo v splošnem in zoper justično upravo posebej. Ako se pregleduje strokovno časopisje kmalu po začetku nove dobe c. pr. reda, zasledi se dokaj zoprnih pojavov. Ves sodniški stan je odvetnikom sovražen, se je pisalo.¹⁾ Branitelji polne »business«-prostosti sukali so očito svoje orožje zoper inicijatorja novih zakonov, dra. Fr. Kleina. Že ko je bil prvi sekcijski načelnik v justičnem ministrstvu, so ga napadali in dolžili očetstva vseh tistih ukazov, ki so navajali sodnike k varčnosti glede pravnih stroškov. Budejeviški odvetniški zbor (1901) zahteval je takojšnjo odpravo instituta sodnih nadzornikov, češ, »delajo zoper odvetnike.«²⁾ Ko je bil načrt novega odvetniškega tarifa predložen sodiščem, da oddajo svoje mnenje, reklo se je, da se stavi vprašanja, tičoča se odvetnikov, v isto vrsto z vprašanji glede ode-ruhov in agentov, prodajajočih srečke na obroke... Odborniki odvetniške zbornice so odložili svoje mandate, da pokažejo demonstrativno svoje ogorčenje.³⁾ Kleinov tedanji šef, minister Spens-Boden, čutil je potrebo, da je enakovrednost odvetniškega stanu s sodniškim v parlamentu najslavesnejše poudaril.⁴⁾ Odbor odvetniške zbornice je na to sicer preklical odložitev mandatov, toda vsekakor je ostala nekaka prikrita napetost.

1) Glej Ger. Halle 1899, str. 454: »Justična uprava je, odkar so bili vpeljani novi zakoni, vse storila, da bi pomen in ugled odvetnikov oškodovala in jim dala nasproti sodiščem uprav inferijorno stališče.«

2) Glej Ger. Halle 1899, str. 287.

3) Glej Jur. Bl. 1901, str. 209.

4) Glej odgovor ministra Spens-Bodena na interpelacijo (Ger. Halle 1901, str. 203): »Smem pač v imenu justičnih uradnikov in posebno sodniškega stanu izvajati svoje prepričanje, da si je sodniški stan o pomembnosti odvetniškega stanu za pravosodje in za celo javno življenje do cela svest in da po večini stremi za tem, v vsakem oziru vpoštovati odvetniškemu stanu pristojne pravice... Nič bi bolj ne obžaloval in obsojal, nego da bi se po tej strani grešilo ali celo tako obnašalo, kakor da bi se hotelo enakovrednost obeh stanov zaničavati.«

Sedaj ima veliko vlogo posebno dvoje vprašanj: Ali naj morejo sodniki, kakor dopušča odvetniški red, tudi v bodoče prosto k odvetništvu prestopati? Ali naj se kličejo odvetniki tudi k vrhovnemu sodišču za lordsodnike, kar se pri državnem in upravnem sodišču v resnici že godi? Da se pokaže, kako upravičena je le-ta zahteva, poseglo se je po prav posebno — ostrem orožju! V judikaturi vrhovnega sodišča se je odkrila »odtujenost od sveta«, pa se je reklo: to se da le tako popraviti, da se število lordsodnikov pomladi s svežim naraščanjem sredi življenja stoječih odvetnikov.¹⁾ Na odvetniškem vseobčem zboru 1908 prišla je napetost do eksplozije. Odvetnik dr. Hönigsmann dél je delovanje vrhovnega sodišča na kritično rešeto; njegova izvajanja so imela za posledico, da se je malo prej proslavljena solidarnost odvetništva z justičnim ministrom zdrobila v nič.²⁾ Justični minister se je zavzel za razžaljane lordsodnike vrhovnega sodišča, niti on, niti člani vrhovnega sodišča se niso udeležili slavnostnega odvetniškega vseobčega zbora... Tako je prišlo, da je že skoraj pozabljeni nazor iz časov nove dobe c. pr. reda, češ oficijalna Avstrija ne goji nikakih simpatij za odvetniški stan, iznova udaril na plan. Pa stvar se zopet vidi milejša, vsaj odkar stoji na čelu justične uprave — bivši odvetnik.

Da pride ob »ozlovoljenosti« odvetniškega stanu čestokrat do malih prask s posameznimi sodniki v razpravni dvorani, pač ni težko umevati. Malenkostnost pri odmeri ekspenzarjev, nestrpnost pri razpravah, ki ne dopušča odvetnikom niti potrebnega

¹⁾ O vprašanju glede prevzemanja odvetnikov v sodniški stan glej: Dr. Ofner, Das Recht 1904, str. 13; prim. pa še nazor dr. M. Sternberga, Richt. Zeitung 1904, str. 76: »Noben poklic ni tako malo predestiniran za to, da bi se njegovi člani klicali za sodnike, kakor odvetništvo!« —

²⁾ Glej Ger. Halle 1908, str. 29. — O »grehah«, kateri so se očitali vrhovnemu sodišču, glej: Das Recht 1908, str. 142: »Tako je torej govoril dr. Hönigsmann parterju ljudi, izmed kojih bi mogel pač vsak kaj iz svojih izkušenj primekniti, o nezanesljivosti vrhovnega »Inkonsequenzhof«-a, o neizprosнем formalizmu, ki tam vlada, o tem, kako se tam socialno-politični zakoni na glavo postavljajo, o zloglasni praksi na polju društvenega in koalicijskega zakona, o uporabi ali bolje rečeno neuporabi zakona glede odgovornosti železnic. Dr. Hönigsmann je bil tudi dovolj pošten, da je kazal na preobrat, ki se je izvršil po Steinbachovi smrti v najvažnejših vprašanjih delavskega prava.«

časa za pravna izvajanja¹⁾, sramotitve pred strankami, to so navadno očitali odvetniki sodnikom²⁾. Čudno, najhujši napadi šli so pa baš na rovaš onih sodnikov, ki so v letu reorganizacije c. pr. reda prestopili od odvetništva k sodništvu³⁾. »Stari odvetniki, mladi sodniki — se ne glasi lepo!« — in baš prestopivši sodniki so bili vsaj po službenih letih zelo mladi! Ali so pa bile te praskice dovolj tehtovit razlog, da so se peresa borila po časnikih zoper sodnike, da se je sodnike po interpelacijah vlačilo pred parlament, o tem naj se raje ne razpravlja.

Toda bilo bi pač napačno, ako bi se vsi ti pojavi zle volje na splošno raztezali. Odkar so se sodniki v svoji stanovski organizaciji našli, postalo je glede načelnega razumevanja razmerja med odvetniki in sodniki mnogo bolje. Kakor je bilo možno zgoraj, ko je bil govor o vpoštevanju sodnikov, navesti veleznamenito pohvalno besedo odvetnika o sodnikih, tako je tudi tu prilika omeniti izjavo enega izmed vodilnih glav »sodniške združbe«, ki je s tem, da je prišla v njen strokovni list, pridobila le še večjega pomena: »Mi sodniki cenimo in spoštujemo odvetniški stan in smatramo zelo mnogo odvetnikov ne samo za zastopnike, ampak tudi za prijatelje prava, za svoje prave tovariše, poklicane, pravosodju takisto služiti, kakor mi sodniki.⁴⁾

Brez ozira na posamezna osebna nesoglasja na tej ali oni strani zadene baš ta izjava pravec mišljenja sodnikov v splošnem; pri tem pravcu bode tudi ostalo, pa najsi se reši gori omenjeno vprašanje o imenovanju odvetnikov za dvorne svetnike pri

1) »Privoščite prostora pravnim izvajanjem!«: dr. baron Mayer v Ger. Z. 1905, str. 194. — »Sodniki odvrčajo odvetnike tudi v kazenskem postopanju od plediranja«: dr. Ba ch r'a c h v Ger. Halle 1899, str. 201. Primeri še Jur. Bl. 1897 str. 339, toda vpoštevati je tudi, da sodi Ger. Halle 1900, str. 249: »Ton, v katerem govore odvetniki zoper sodnike, more pač le-te ozlovoljiti!«

2) »Največja težkoča je pač to, da skušajo sodniki tisto vzvišeno stališče, koje jim daje zakon v sodni dvorani, prenesti tudi na zasebno občevanje«. Benedikt, l. c. str. 23.

3) Glej Jur. Bl. 1900 str. 532. — Pri reorganizaciji je bilo imenovano iz odvetniškega stanu: 26 adjunktov, 14 sekretarjev, dva svétnika. Pozneje je bilo le prav sporadično še kako tako imenovanje. (Glej Jur. Bl. 1897, stran 280.)

4) Dr. Fr. pl. Engel, Advokaten als Richter, Mitt. in der richt. Vereinigung l. l, No. 1.

vrhovnem sodišču v tem ali onem zmislu. Vrzél med dvema tako drug na drugega navezanima stanovoma enake predobrazbe, enakega socialnega mesta odpre se morebiti mimogrede, trajno ne; o tem ni misliti!

Treba še dveh, treh besedi v označbo socialnega pomena odvetniškega stanu izven ožjih mej stanovskega delovanja. V javnem življenju velja odvetnikovo zvanje, da zasede vodilna mesta v avtonomnih korporacijah in v političnem življenju. Odvetniki postajajo članovi nadzorstvenih in upravnih svetov¹⁾; odkazane so jim v občinski, deželni, poslanski, gosposki zbornici pglavitne vloge; odvetniški stan daje župane, deželne glavarje, ministre. In ako je Benedikt mrzko pripomnil, da le dejstvo, ko še obstaja vrhovna plast odvetnikov, ki stojé na čelu samoupravnih skupščin, ki vodijo v parlamentu,²⁾ ali ki imajo z birokracijo sorodne zveze, — ohranja ugled tega stanu v očeh množice na zadovoljivi višini,³⁾ onda je pač z isto pravico reči, baš ker je ugled odvetniškega stanu tako velik, prav zato naklanjajo njegovim članom tako odlična mesta! —

7.) H koncu še nekoliko besedi o neki vrsti zagovornikov, — o notarjih. Notarijat je institut, ki ima nalogo v naprej od pravnih odpraviti, njegovo torišče je prostovoljno sodstvo. Obstaja od leta 1850 in se je osobito na deželi tako uživel, da se pač ne bo dalo nikoli ga odpraviti. Notar ima naslov »c. kr. notar«, postavlja se za sodnega komisarja v zapuščinskih zadevah, vživa ugled uradnika. Notarski kandidat sme že po 2 letih prakse delati notarsko skušnjo; precej ko je izpit prestal, se lahko da vpisati v imenik zagovornikov; za c. kr. notarja pa ga imenuje

¹⁾ Dr. M. Benedikt, l. c. str. 11: Odvetniki postajajo člani gosposke zbornice, deželni glavarji in maršali, ampak v njih lastnem poklicu — ne glede na politiko in javno upravo — niso jim tako, kakor njihovim angleškim tovarišem najvišja sodna mesta dostopna. Niti posamezna imenovanja odvetnikov k upravnemu sodišču tu ne morejo priti v poštev. Avstrijsko odvetništvo se marveč zateka k zaupnim mestom pri akcijskih družbah.

²⁾ Kakor so se v poslanski zbornici sklenili sodniki v prosto združbo sodnikov, tako so tudi vsi poslanci odvetniki v prosti družbi odvetnikov, ne glede na to, katere narodnosti in katerega političnega prepričanja so; namen ji je edino le varstvo pravic odvetniškega stanu.

³⁾ Coumont (Ger. Z. 1904, str. 376) pravi o Benediktovi sodbi, da je trpka, pa le še preveč upravičena.

ministrstvo šele po najmanj 4 letih prakse. Tu je nekaka nedoslednost v primeri z odvetniki in sodniki; kajti notarski kandidat nima v mestih skoro prav nobene prilike, zastopati stranke pred kazenskim sodiščem, na deželi pa tudi kaj redko. K temu še pride, da ima tudi pri izpitu notarskih kandidatov — komisija sestaja iz predsednika višjega deželnega sodišča ali njegovega namestnika, 2 višjih deželnih svétnikov in 1 notarja kakor komisarja — kazensko pravo dokaj manj veljave. Notarski kandidat sploh ne dela nikake kazenske klavzure, marveč thema edine njegove klavzurne naloge se tiče ožje snovi notarskih poslov (zapuščinska razprava, sestava oporoke ali pogodbe, menični protest); pri ustnem izpitu se ga sicer izprašuje tudi iz kazenskega prava, toda primeroma vendar-le manj strogo nego sodnike in odvetniške kandidate, ko kandidatom nedostaje temeljite kazenske prakse. In vendar — postane, ako-le hoče, po času prvi med svojimi tovariši pravniki — zagovornik!

Še drug, celo čuden pojav se tu pokaže. Notar, ki se je dal vpisati v imenik zagovornikov — vsi tega ne naredé, osobito mestni notarji ne — je bil znabiti od notarijata suspendiran, a kakor zagovornik more vendar tudi nadalje nastopati da, celo pri sodišču, na kojega mestu je imel svoj uradni sedež! Kakor zagovornik sploh nima nad seboj nikake disciplinarne oblasti, razven če se pred sodiščem nedostojno vede. Šele ko je od notarijata odstavljen, more se ga — po ovinkih izbrisati iz imenika zagovornikov, češ, nastopile so okoliščine, ki ga izključujejo od notarijata.

Vsi ti momenti pa nimajo posebnega pomena. Notarji nastopajo kakor zagovorniki ali zastopniki strank v kazenskih rečeh pač le pri sodiščih po deželi, njih vloga kakor pomožni organ kazenskih sodišč je torej le minimalna. Da bi bil kak notar kdaj pred porotniki zagovarjal, se menda še nikdar ni pripetilo.

(II. del pride.)

